

Sitä lehteä en unohda koskaan

©Harri Dahlström - Leo Jokinen

P.A. Manninen

"Ei palleja, ei palleja, ei palleja ollenkaan! Kapteeni Marvelilla ei oo palleja ollenkaan!"

Tuollanen laulu tapasi tervehtiä paha-aavistamattomia ohikulkijoita aikoinaan Fawcett-yhtiön taidepuolen oven takaa. Totta onkin, että klassiset amerikkalaiset supersankarimiehet tuntuvat olevan aika suoraviivaisia siihen nähden, kuinka kireät heidän pöksynsä ovat.

On kyllä huomattava, että Teräsmiehelle (joka tietenkin koko supersankarimuodin aloitti) lainattiin vaatetus suoraan sirkusmaailmasta. Siellä voima- miesten asuun ovat kuuluneet trikoiden ylle vedetyt pienet pöksyt, joiden käytötarkoitukseen saattoi liittyä tietynlainen suojausvaikutus.

Mutta mihin Teräsmies tarvitsi alasuojusta? Eipä kenties muuhun kuin es-tämään syytteet siveettömässä asussa lentelemisestä Metropoliksen taivaalla.

Turun taivaalla sen sijaan saattoi lennellä jo vuonna 1972 niin paljastavissa pöksyissä, että suomalainen supersankari Superprole olisi saattanut olla Tom of Finlandin suunnittelema.

No, todellisuudessaan Superprolen takana olivat Harri Dahlström (teksti) ja Leo Jokinen (kuvat). Ostin legendaarisen Superprole n:o 1:sen pikkurahalla Tampereen auliista antikvariaattiklassikosta Lukulaarista, josta ennenkin on löytynyt kotimaisia klassikoita ymmärrettävillä hinnoilla.

Lehden takakanen mukaan tekijöiden yhteistyö on alkanut ”jo legendaariseksi muodostuneesta SKDL:n vaalimainoksesta”. Superprolen henkinen maiseman muistuttaakin ennen kaikkea neuvostoliittolaista piirrospropagandaa kaikessa osoittelevuudessaan: kapitalistiset pääpomot näyttävät hirviöiltä, sioilta ja nilkeiltä. Sekoitukseen on kuitenkin lisätty melkoinen määrä undergroundmeininkiä. Superprolen (ja kapitalistien tyhmiä haalaripalkollisten) pullottavat housunetumukset eivät oikein olisi sopineet neuvostohenkeen, jossa viriiliys oli totuttu ilmaisemaan muulla tavalla. Vaikapa jököttävien ohjusten ohimarssilla.

Superprolessa käytetty sarjakuva-kerronta on sekä lehden ulkomuodon

että rytmityksen puolesta paljon velkaa Korkeajännityksille. Ovatko brittiläiset kioskilehdet proletaarisempia kuin amerikkalaiset supersankarit? Kyllä varmaan! Ainakin brittisysteemin tuotteet näyttävät mustavalkoisuudessaan vaatimattomammilta.

Lehden takakansi esittelee Leo Jokisen turkulaisen uusrealismin perustajana, jonka maalaukset ovat joutuneet sensuroinnin ja poliittisen vainon kohteiksi. Hänellä on Superprolessa hiukan poikkava käsitys perspektiivistä, mutta toisaalta ihmishahmot taipuvat nokeasti asentoihin, jotka saumattomasti yhdistävät karikatyyrit ja realismin. Myös Superprolen suosimien karujen turkulaisen ravitsemusliikkeiden ambienssi välittyy kuvista hyvin, vaikka yksityiskohtia sijoitellaankin taustoille vain niukasti.

(SP:n kantapaikka on kulttuurikapakka Mosel, joka sinnitteli olemassa pitkään, vaan joutui lopulta sekini Sedu Koskisen baari-eksploraation uhriksi.

Kaikkien työläisten sankari Superprole.

Elämä ei ole sarjakuvaa, beibit. – Pt. huom.)

Tarinan dramaattisimmassa juonenkäänteessä hajaannuspilleri muuttaa sankarin joukoksi nukkemaisia vasemmisto-

sankareita, jotka välittömästi alkavat tappelaa keskenään. Mutta työväenluokan tietoisuus, tietenkin, osoittautuu kapitalismin kepposia vahvemmaksi.

Suomalaisesta undergroundista kun on kyse, ei tietenkään voida välttyä (edes lyhyeltä) Aku Ankka –viittaukselta. Iso paha pomoo naamioituu ilmeisesti täysin ideologisista syistä muutaman ruudun ajaksi Roope-sedäksi. Vuonna 1972 tämä veto ei ollut lainkaan niin kulunut kuin nykyään, ja suomalaisille lukijoille täytyy tietenkin puhua suomalaisten symbolien kautta. Ankkalinna on jo suomalaisempi symboli kuin Kalevala, luulisin...

Superprolen vaatetus on kuitenkin hänen iskevin ominaisuutensa. Rinnan tunnuskuvio on tietenkin muotoiltu sirpistä ja vasarasta, ja kansikuva plajastaa univormun punaiseksi. Sankarin päässä on litteä työläislätsä ja jalat komistavat rehvakkaat saappaat. Äärimmäisen tiukat housut pysyvät ylhäällä punatähtisen vyön avulla. Ainakin yhden kuvan mukaan pöksyissä näyttäisi olevan myös taskut. Rento työväenluokka-poseeraus ei tietenkään voi toimia ilman housun-taskuihin tungettuja käsiä.

Kaikkihan me tietenkin tiedämme, että suomalaisella sarjakuvalla voi olla todellista universaalia todistusvoimaa vain, jos sen tapahtumat on sijoitettu Helsinkiin –tai sitten ulkomaille. Kotimaan pikkukaupungeissa tapahtuvat sarjakuvat ovat tuomittuja aina vain kantamaan otsassaan paikallisuuden leimaa. Jos paikalliset sarjakuvat joskus todella hyväksytään, täytyy Superprole muistaa paikallisuuden varhaisena airuena. Jo lehden kannessa on Turun linna.

©Harri Dahlström - Leo Jokinen

Työväestön hajaannus riemastuttaa porvaria.